

Landinrichtingsplan Over Voer, IJse en Dijle

Waar water, natuur, bodem & recreatie centraal staan

voorlopige versie

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Over Voer, IJse en Dijle in cijfers

Water

Natuur

Bodem

afremmen erosie
en herstel van
valleigronden

Recreatie

400 m
nieuwe vlonderpaden

2,2 km
herstelde wandel-
en fietspaden

5 zones
met speelnatuur

1,2 km
nieuwe recreatieve
verbindingen

Financierende en ondersteunende partners:

Vlaamse
overheid

VLAAMS-
BRABANT

HULDENBERG

natuurpunt

Bertem

Tervuren

fluvius

Aquafin

Visualisatie toekomstbeeld IJsevallei t.h.v. Margijsbos Huldemberg (zone 5) ©VLM

Over Voer, IJse en Dijle samen werken aan een klimaatbestendige IJsevallei

Wat is Over Voer, IJse en Dijle?

Eind oktober 2023 keurde de Vlaamse Regering het **landinrichtingsplan OVID** goed. OVID staat voor “**Over Voer, IJse en Dijle**” en bundelt acties in Huldemberg, Bertem, Tervuren en Kortenberg. Het project bouwt verder op eerdere werken in Overijse en Hoeilaart (landinrichtingsplan IJsevallei), en bestrijkt zo het volledige stroomgebied van de IJse - van de bron in het Zoniënwoud tot aan de monding in de Dijle. Zo werken we aan de open ruimte tussen Brussel en Leuven.

Waarom is dit belangrijk?

De IJse en haar zijrivieren zijn door Vlaanderen aangeduid als **speerpuntgebied voor waterherstel**. Dat betekent dat hier prioriteit wordt gegeven aan het **verbeteren** van de **waterkwaliteit** en het herstellen van de natuurlijke structuur van de rivieren. Dit kadert binnen de Europese Kaderrichtlijn Water, die streeft naar **gezonde waterlopen tegen 2027**.

Hoe doen we dit?

Samen met verschillende **partners** versterken we de IJsevallei door beken en natte natuur te herstellen, de waterkwaliteit te verbeteren, het overstromingsrisico te beperken en te investeren in toegankelijke recreatie met nieuwe en aangepaste wandel- en fietspaden, zoals het rolstoelvriendelijke pad in het Silsombos (Kortenberg). Binnen OVID werken we zo aan een duurzame en klimaatbestendige IJsevallei (Huldemberg), met extra aandacht voor vismigratie in de Voervallei (Bertem) en een pilootproject rond erosiebestrijding met swales in Tervuren.

Landinrichtingsplan Over Voer, IJse en Dijle

Waar water, natuur, bodem & recreatie centraal staan

Wat is landinrichting?

Landinrichting is een instrument om de open ruimte beter in te richten, zodat ze aantrekkelijker, leefbaarder en functioneler wordt voor iedereen. Denk aan wandelpaden, natuurgebieden, landbouwgronden, waterlopen en dorpskernen die beter op elkaar afgestemd worden.

Waarom?

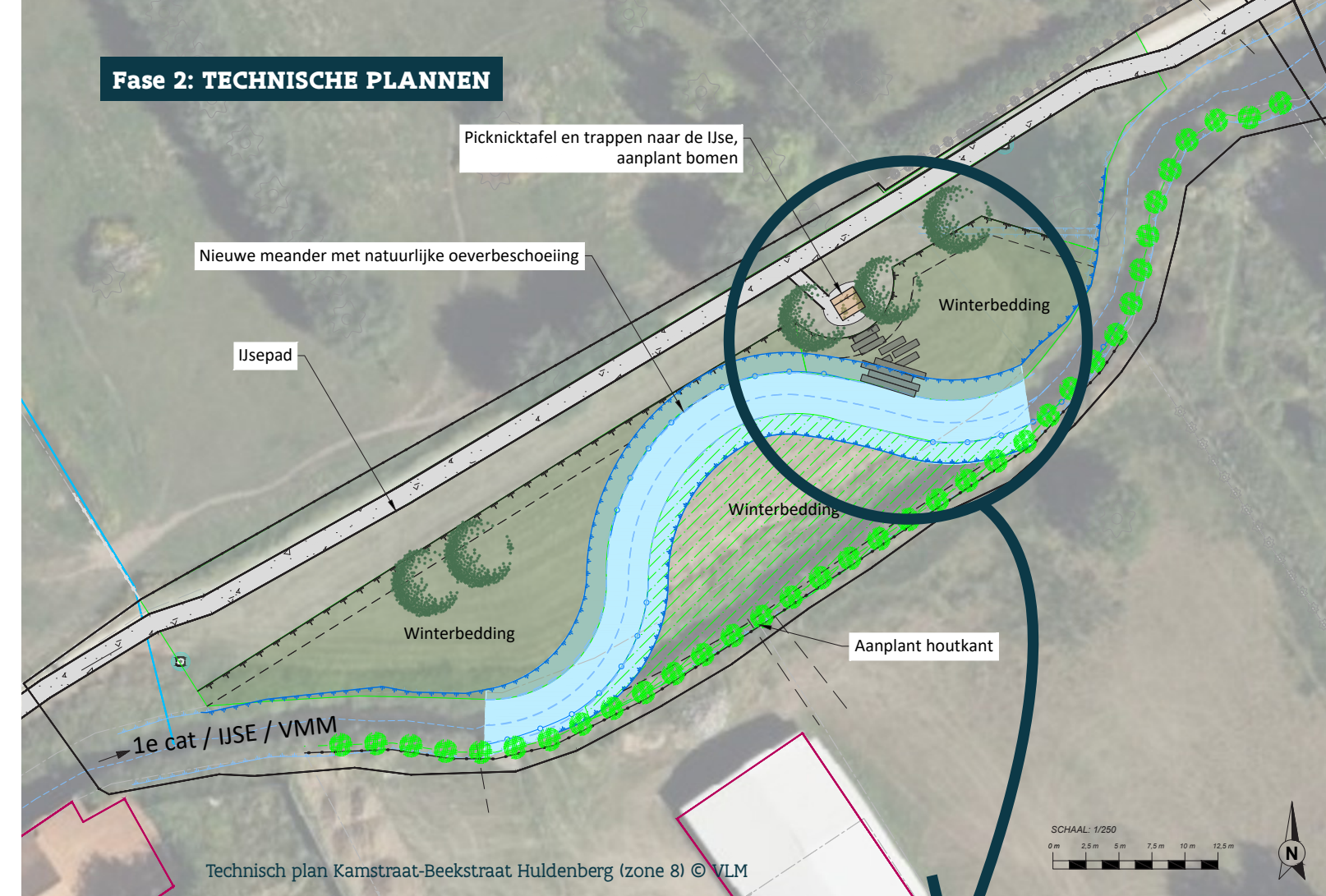
Om verschillende functies - zoals natuur, landbouw, waterbeheer, recreatie en erfgoed - op een geïntegreerde manier te combineren en te versterken.

Hoe?

Fase 1: ONDERZOEK: analyse van het probleem en onderzoek naar mogelijke oplossingen

Fase 2: TECHNISCHE PLANNEN: technische uitwerking van de gewenste oplossing

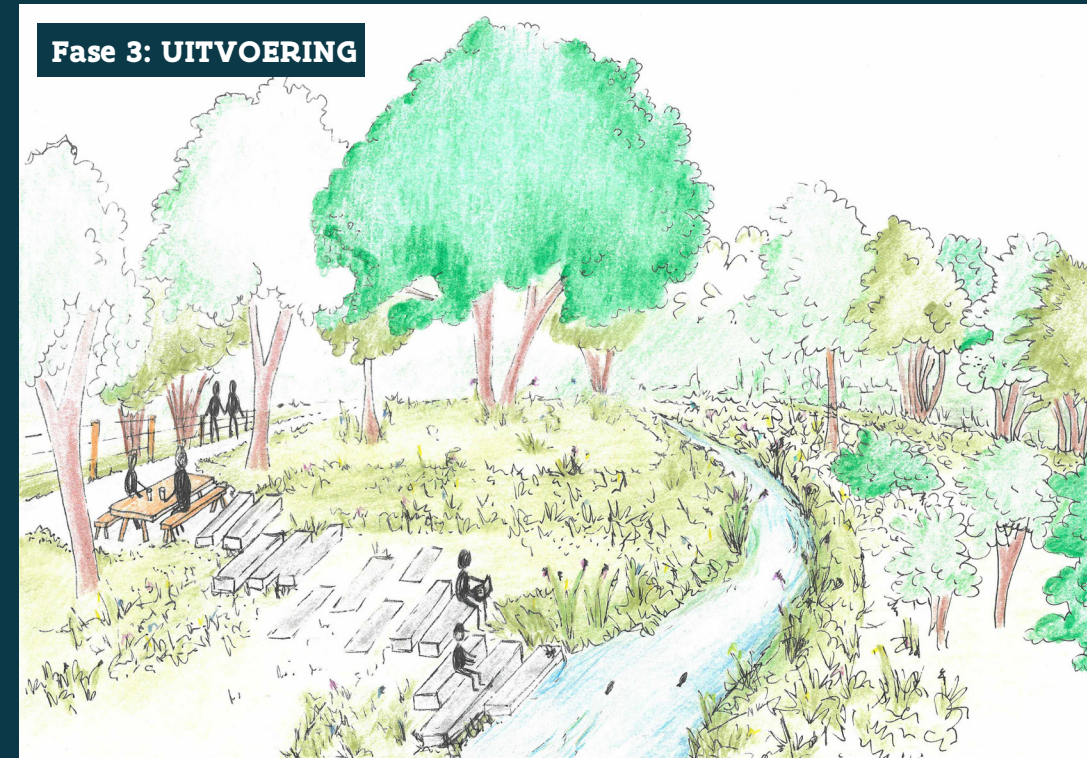
Fase 3: UITVOERING: werken uitvoeren ter realisatie van het project

Fase 1: ONDERZOEK

Fase 3: UITVOERING

Visualisatie inrichting Kamstraat-Beekstraat Huldenberg (zone 8) © VLM

**Herstel van de IJsevallei:
natuur, bodem, recreatie en water terug in balans**

Door eeuwenlange ingrepen zoals het rechte trekken van rivieren, het aanleggen van wegen en woningen en gebruik als landbouwgrond, raakte de natuur in de IJsevallei uit balans. Met het landinrichtingsplan OVID willen we de vallei herstellen en weer laten schitteren. We pakken uitdagingen rond water, bodem en recreatie aan - met respect voor de natuur én de mensen die er wonen.

WATER & NATUUR: de rivier krijgt weer ademruimte

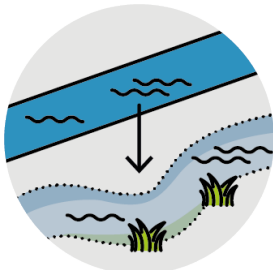
Wat is de uitdaging?

De IJse en haar omgeving zijn jarenlang aangepast aan menselijke noden. Daardoor verdween de natuurlijke meandering en ontstonden problemen zoals wateroverlast, verdroging en verlies van biodiversiteit.

Wat doen we eraan?

Beekherstel

We halen op sommige plekken de verstevigde oevers weg. Zo kan de rivier weer meanderen zoals vroeger. Dat zorgt voor meer ruimte voor water, planten en dieren.

Beekherstel

Ontharden

Betere waterinfiltratie

Minder beton, meer groen: door ontharding dringt regenwater beter in de bodem, waardoor de kans op wateroverlast daalt.

waterkwaliteit

Natte natuur

Herstel van natte natuur

We brengen moerassen en vochtige bossen terug. Uitheemse planten maken plaats voor inheemse. Zo vinden zeldzame soorten zoals de ijsvogel en rivierdonderpad weer een thuis.

Vissen vrij laten zwemmen

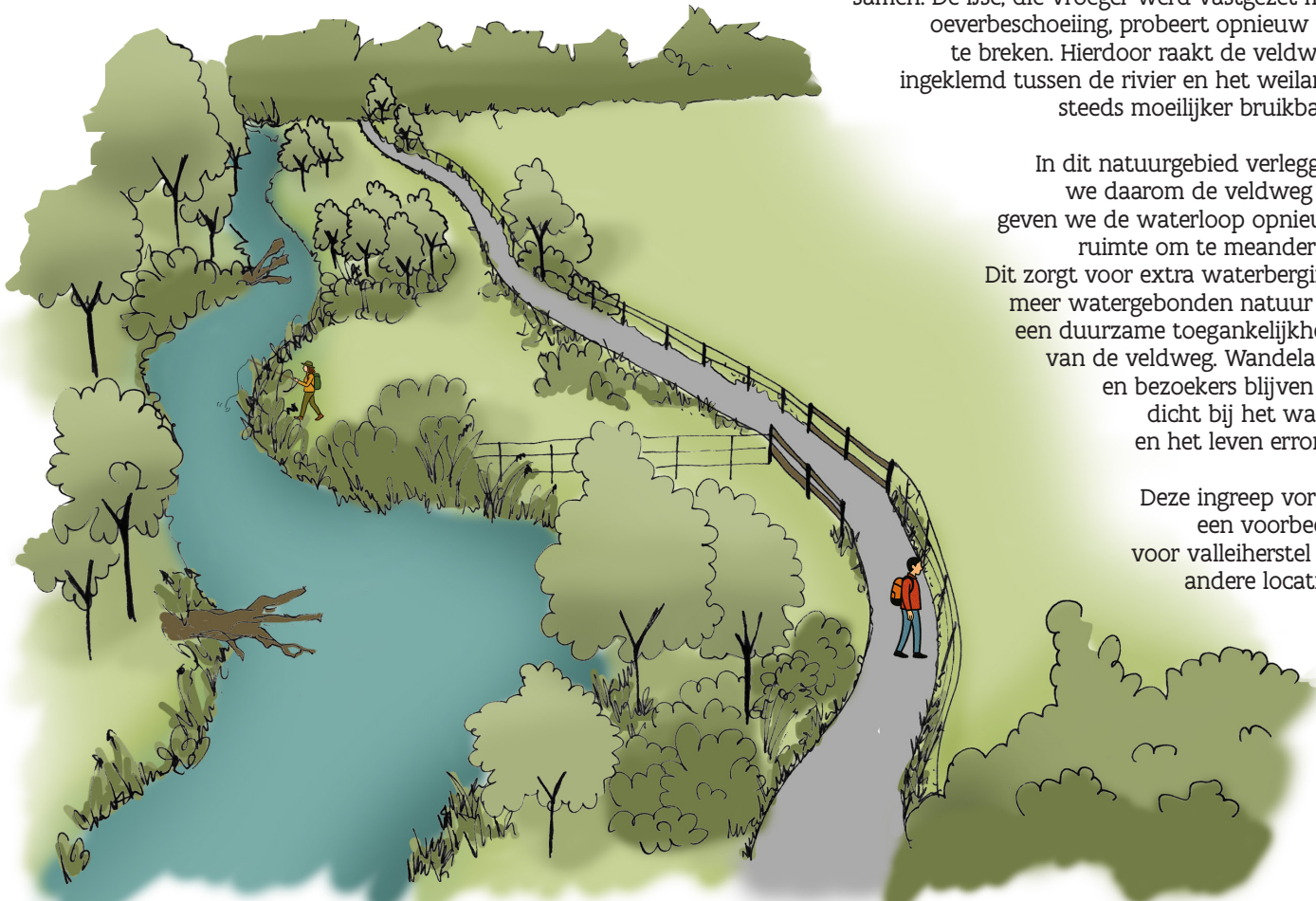
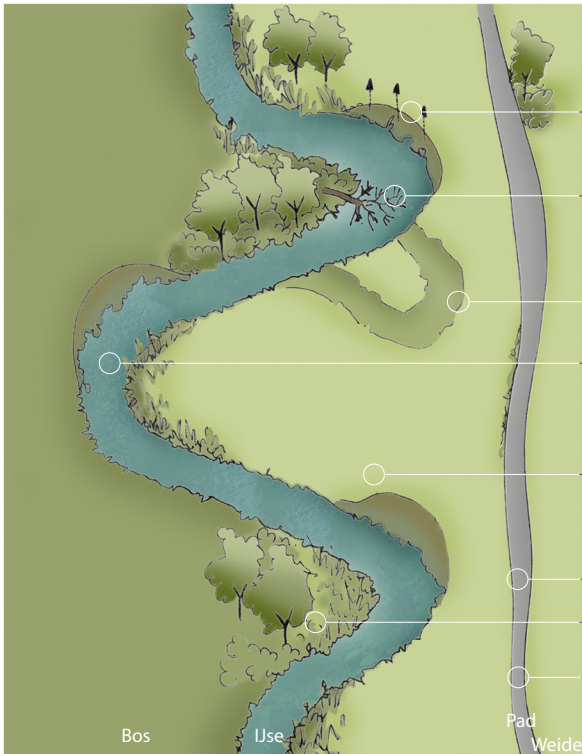
We nemen obstakels zoals stuwen weg, zodat vissen zich vrij kunnen verplaatsen in de Voer. Dat is belangrijk voor hun voortplanting en overleving.

Vismigratie

Inrichting zone 9 - Doode Bemde

VOOR: RECHTGETROKKEN RIVIER NA: MEANDERENDE RIVIER

In deze zone komen verschillende uitdagingen samen. De IJse, die vroeger werd vastgezet met oeverbeschoeiing, probeert opnieuw uit te breken. Hierdoor raakt de veldweg, ingeklemd tussen de rivier en het weiland, steeds moeilijker bruikbaar.

In dit natuurgebied verleggen we daarom de veldweg en geven we de waterloop opnieuw ruimte om te meanderen. Dit zorgt voor extra waterberging, meer watergebonden natuur en een duurzame toegankelijkheid van de veldweg. Wandelaars en bezoekers blijven zo dicht bij het water en het leven errond.

Deze ingreep vormt een voorbeeld voor valleisherstel op andere locaties.

RECREATIE: wandelen en fietsen in een natuurlijke omgeving

Wat is de uitdaging?

Sommige wandelpaden liggen te dicht bij de rivier en dreigen ontoegankelijk te worden. Tegelijk is er nood aan meer beleving, toegankelijkheid en zijn er ontbrekende schakels in de wandelinfrastructuur.

Wat doen we eraan?

Paden verleggen We leggen eerst nieuwe, aantrekkelijke paden aan en halen daarna de oude weg. Zo krijgt de rivier ruimte én blijft wandelen mogelijk.

Nieuwe verbindingen

Nieuwe verbindingen

Er komen nieuwe wandelmogelijkheden tussen het IJsepad en de school, een nieuw pad over een voormalige trambedding en een knuppelpad door het natte broekbos.

Waterbeleving

We maken plaats voor openluchtklasjes, picknickbanken, speelelementen en trapjes tot aan het water. Zo beleef je de natuur van dichtbij.

Recreatie

Toegankelijk voor iedereen

Dicht bij het bezoekerscentrum van het Silsombos komt een rolstoeltoegankelijke wandellus, zodat ook mensen met een beperking kunnen genieten van de vallei.

BODEM: vruchtbare grond behouden

Wat is de uitdaging?

In het stroomgebied van de Langegracht spoelen bij hevige regenbuien modder, meststoffen en pesticiden van landbouwgronden naar de IJse. Dat leidt tot vervuiling van de waterlopen, schade aan de natuur en hoge kosten voor het ruimen van waterlopen en herstel van infrastructuur. Ondanks de inspanningen van de landbouwers (minimale grondbewerking, grasstroken, erosiedammen,...) stroomt nog veel sediment naar de IJse.

Wat doen we eraan?

Erosiepoelen

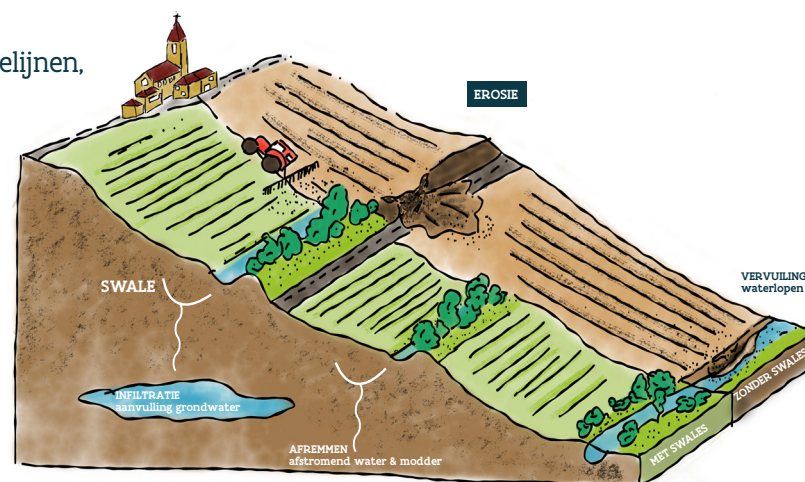
Op strategische plekken in het landschap komen erosiepoelen om water te laten infiltreren en bodemverlies tegen te gaan.

Swales (pilotproject)

Swales zijn greppel-berm structuren op de hoogtelijnen, die zorgen voor het afremmen van afstromend water en modder. Bijkomende voordelen zijn het infiltreren van het water op het veld met aanvulling van het grondwater, mogelijkheid tot aanplant van houtkanten met een positieve impact op de akkerfauna.

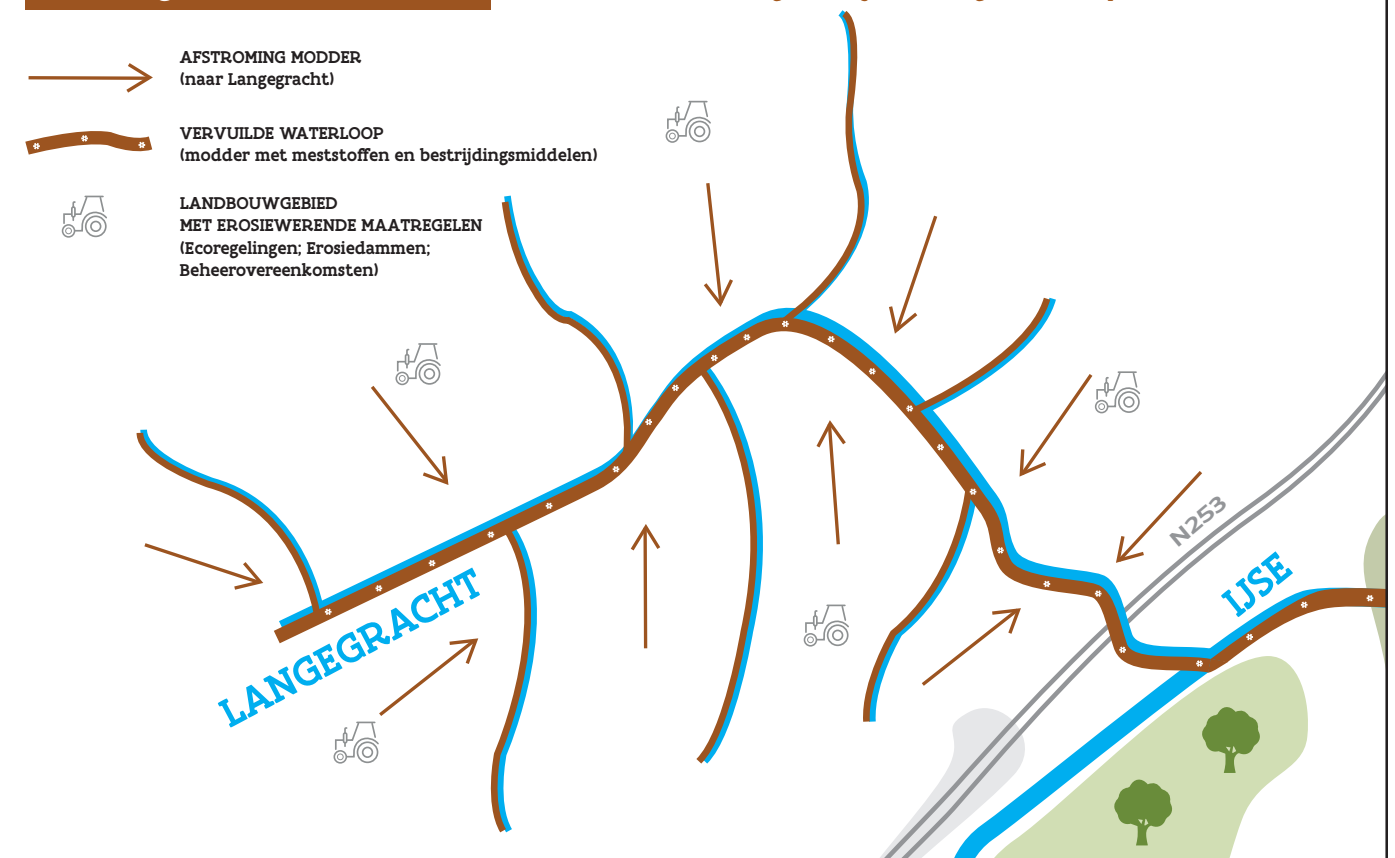
Sedimentvang

Een sedimentvang langs de waterloop houdt een aanzienlijke hoeveelheid modder en schadelijke stoffen tegen voordat deze in de IJse terechtkomen. Zo verbeteren we de waterkwaliteit en beschermen we waterlopen, natuurgebieden en infrastructuur stroomafwaarts.

EROSIEPROBLEMATIEK (huidige situatie)

Schematische weergave van de huidige erosieproblematiek in de Langegracht met erosiewerende landbouwmaatregelen. Ondanks deze maatregelen blijft er een groot erosieprobleem

EROSIEWERENDE MAATREGELEN (toekomstige situatie)

Schematische weergave van de bijkomende noden in het landschap om het erosieprobleem sterk te reduceren: meerdere erosiepoelen, sedimentvang en swales (pilotproject)

LANDINRICHTINGSPLAN OVER VOER, IJSE EN DIJLE

ACTIES IJSEVALLEI

- 1 NELLEBEEK
- 2 MOLENVIJVER
- 3 HULDENBERG CENTRUM
- 4 SMEYSBERG - KLEINWAVERSTRAAT
- 5 MARGJUSBOS
- 6 LOONBEEK - CENTRUM
- 7 BERTELSHEIDE - KAMSTRAAT
- 8 KAMSTRAAT - BEEKSTRAAT
- 9 DOODE BEMDE
- 10 LANGEGRACHT

ANDERE ACTIES

- 11 VISMIGRATIEKNELPUNTEN VOER 'BERTEM'
- 12 PRIKKELPAD - SILSOMBOS 'KORTENBERG'

LANDINRICHTINGSPLAN IJSEVALLEI

X ACTIES OVERIJSE/HOEILAART

BERTEM 11

DIJLE

DOODE BEMDE

NEERIJSE

LOONBEEK

EIZER

HULDENBERG

MARGJUSBOS

OVERIJSE

HOEILAART

ZONIËNWOUD

LANDINRICHTINGSPLAN
IJSEVALLEI

LANDINRICHTINGSPLAN
OVER VOER, IJSE EN DIJLE

DEELGEBIEDEN

NELLEBEЕК (HULDENBERG)

DEELGEBIED

1 Nellebeek

SITUATIESCHETS

Onnatuurlijke en opgehoogde oeverzone van de Nellebeek (verbinding IJse- Zoniënwoud)

THEMA

Water

Natuur

Recreatie

MAATREGELEN / ACTIES

- Herstel oever
- Aanplant bos en houtkanten
- Onderhoud voetweg

SMEYSBERG - KLEINWAVERSTRAAT (HULDENBERG)

DEELGEBIED

4 Smeysberg - Kleinwaverstraat

SITUATIESCHETS

Oeververzakkingen naast pad
Uitheimse planten breiden uit

THEMA

Natuur

Recreatie

MAATREGELEN / ACTIES

- Herstel pad en oevers
- Verwijderen invasieve soorten

MOLENVIJVER (HULDENBERG)

DEELGEBIED

2 Molenvijver

SITUATIESCHETS

Belangrijke ecologische en recreatieve schakel

THEMA

Recreatie

Natuur

Water

MAATREGELEN / ACTIES

- Herstel natuurlijke vijver en watertoevoer
- Aanleg picknickbank en vlonder aan water
- Aanplant dreefbomen
- Verbeteren vismigratie

MARGIJSBOS (HULDENBERG)

DEELGEBIED

5 Margijsbos

SITUATIESCHETS

Zeldzame plaats voor vrije meandering in natuurgebied
Infrastructuur en schadelijke oeverbeschoeiing in IJse
IJsepad doorkruist bronzone

THEMA

Water

Natuur

Recreatie

MAATREGELEN / ACTIES

- Aanleg nieuw pad, bruggen & knuppelpad
- Verwijderen invasieve soorten, oeverbeschoeiing en oud pad
- Herstel meandering en moerasbos
- Private toegang via tuin naar nieuw pad
- Aanplanten langs IJsepad

HULDENBERG-CENTRUM

DEELGEBIED

3 Huldenberg-centrum

SITUATIESCHETS

Veel verharding
Onderbreking van valleistructuur

THEMA

Natuur

Water

Recreatie

MAATREGELEN / ACTIES

- Uitbouwen van recreatieve toegangspoort IJsevallei
- Vergroenen omgeving school en sporthal
- Herstel oevers
- Ontharden

LOONBEEK-CENTRUM (HULDENBERG)

DEELGEBIED

6 Loonbeek-centrum

SITUATIESCHETS

Vervuilde vijver naast speeltterrein
Blauwhof
Ontbrekende veilige verbinding tussen school en ijsepad

THEMA

Water

Recreatie

MAATREGELEN / ACTIES

- Vijver saneren en inschakelen als waterbuffer
- Speelterrein opwaarderen
- Nieuw pad tussen school en IJsepad

DEELGEBIEDEN

BERTELSHEIDE – KAMSTRAAT (HULDENBERG)

DEELGEBIED

7 Bertelsheide – Kamstraat

SITUATIESCHETS

Afkalvende* oevers naast pad
Kunstmatig rechtgetrokken IJse
Overstromingsgevoelige omgeving
Private trambedding

THEMA

Water

Natuur

Recreatie

MAATREGELEN/ACTIES

- Pad opschuiven
- Oeverbeschoeiing verwijderen voor vrije meandering
- Campingsite inrichten als overstroombaar valleigebied
- Trambedding openstellen als wandelpad

LANGGRACHT (HULDENBERG – BERTEM – TERVUREN)

DEELGEBIED

10 Langegracht

SITUATIESCHETS

Veel erosie naar
Langegracht en IJse
Ontbrekende wandelverbinding
tussen IJse & plateau

THEMA

Bodem

Water

Recreatie

MAATREGELEN/ACTIES

- Aanleggen meerdere erosiewerende maatregelen (erosiepoelen, sedimentvang, pilootproject swales)
- Uitbouwen wandelverbinding tussen N253 en Ganzemanstraat

KAMSTRAAT – BEEKSTRAAT (HULDENBERG)

DEELGEBIED

8 Kamstraat – Beekstraat

SITUATIESCHETS

Kunstmatig rechtgetrokken IJse
Overstromingsgevoelige omgeving

THEMA

Water

Recreatie

Natuur

MAATREGELEN/ACTIES

- Aanleg winterbedding en meander creëert meer ruimte voor water
- Door aanplantingen verbeteren we de samenhang tussen IJse- en Dijlevallei
- Aanleg picknickplek en waterbeleving

VISMIGRATIEKNELPUNTEN VOER (BERTEM)

DEELGEBIED

11 Bertem

SITUATIESCHETS

Meerdere obstakels voor vismigratie
aanwezig in waterloop de Voer

THEMA

Natuur

Water

MAATREGELEN/ACTIES

Aanleggen doorgang voor vissen
(obstakels verwijderen of uitvlakken)

DOODE BEMDE (HULDENBERG)

DEELGEBIED

9 Dode Bemde

SITUATIESCHETS

Oude oeverbeschoeiing en
afkalvende oevers van de IJse naast
veldweg
Doorgang komt in gedrang
Zeldzame plek met ruimte voor vrije
meandering in natuurgebied

THEMA

Natuur

Water

MAATREGELEN/ACTIES

- Verleggen veldweg en weideafsluitingen
- Verwijderen oude oeverversteviging
- Opstarten vrije meandering

PRIKKELPAD SILSOMBOS (KORTENBERG)

DEELGEBIED

12 Silsombos (Kortenberg)

SITUATIESCHETS

Groene Vallei is niet
toegankelijk voor alle doelgroepen

THEMA

Recreatie

MAATREGELEN/ACTIES

Aanleg van een rolstoeltoegankelijk pad
t.h.v. bezoekerscentrum
Groene Vallei

* **Afkalvende oevers:** afkalven is het afbrokkelen of in elkaar zakken van de oevers van waterlopen door erosie, waarbij de oever geleidelijk in het water glijdt of afbrokkelt door stromend water

Samenvloeiing IJse en A-IJse Huldenberg centrum (zone 3) ©VLM

Vragen over het landinrichtingsplan Over, Voer, IJse en Dijle?

'IJsevallei in Beweging'

Lees het nieuws over IJsevallei en OVID.
Scan de QR-code en schrijf je in
voor de nieuwsbrief.

IJSE VALLEI
IN BEWEGING

In het project Over, Voer, IJse en Dijle geven we de IJsevallei een stevige toekomstboost. We bouwen in Huldenberg, Bertem en Tervuren verder op eerdere werken in Overijse en Hoeilaart.

We herstellen de natuur, brengen waterlopen opnieuw tot leven, remmen erosie af en verkleinen de impact ervan op de riviervallei. Zo krijgt het landschap zijn natuurlijke veerkracht terug.

Tegelijk maken we de omgeving aantrekkelijker voor iedereen: nieuwe wandel- en fietspaden, betere verbindingen en plekken waar je water en natuur van dichtbij kunt beleven.

Natuur, water, bodem en recreatie versterken elkaar hier.

In de Voervallei in Bertem lossen we vismigratieknelpunten op. We ondersteunen de ontwikkeling van een rolstoelpad in een prachtig natuurgebied in Kortenberg.

Samen bouwen we aan een klimaatbestendig landschap dat klaar is voor de toekomst én heerlijk is om in te wonen, werken en ontspannen.

Heb je vragen? Stel ze ons gerust.

Verantwoordelijke uitgever Bart De Schutter, gedelegeerd bestuurder
Vlaamse Landmaatschappij - www.vlm.be - info@vlm.be